



STORTINGET

Representantforslag 138 S

(2024–2025)

fra stortingsrepresentantene Marie Sneve Martinussen, Bjørnar Moxnes og Hege Bae Nyholt

Dokument 8:138 S (2024–2025)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Marie Sneve Martinussen, Bjørnar Moxnes og Hege Bae Nyholt om vern av internasjonal rett og rettferdig fred for Palestina

Til Stortinget

Bakgrunn

Israel har nektet å gå videre med fase 2 i våpenhvilen i Gaza og iverksatte 18. mars 2025 storstilte angrep mot boligbygninger, skoler og offentlige bygg konvertert til evakueringssentre, angrep som har kostet hundrevis av barn og andre sivile livet. USAs myndigheter bekrefter at de var konsultert om angrepet på forhånd, og ga ifølge Wall Street Journal grønt lys for angrepet.

Selv før våpenhvilen opphørte har Israel intensivert sine angrep på palestinske bosetninger på Vestbredden, utført flere væpnede angrep på Gazastripen samt blokkert livsviktig nødhjelp og strøm til den palestinske sivilbefolkningen.

Israels statsminister Benjamin Netanyahu har uttrykt støtte til USAs plan om å etnisk rens Gazastripen for over 2 millioner palestinere og overføre området til USAs kontroll med sikte på å bygge opp området som en feriedestinasjon. Som et mottrekk har Egypt lansert en alternativ plan for fred, gjenoppbygging og på sikt en samlet palestinsk stat. Egypts plan har fått støtte fra FNs generalsekretær, Den arabiske liga, Den palestinske selvstyremyndigheten og Hamas, men har så langt blitt

avvist av israelske myndigheter og fått en kjølig mottakelse av USA.

Egyptys plan innebærer at det skal stilles 53 mrd. amerikanske dollar (tilsvarende 600 mrd. kroner) til rådighet for gjenoppbygging av det palestinske sivilsamfunnet i Gaza, som er lagt i grus etter flere års israelsk blokade fulgt av halvannet års høyintensiv krigføring.

For å demme opp for utvidet okkupasjon og etnisk rensning er det, uavhengig av om planens endelige detaljer er ferdig framforhandlet, maktpåliggende at det internasjonale samfunn samler seg om en plan for en FN-ledet, varig fred i tråd med folkeretten i alle okkuperte palestinske områder i en fred som ikke går over hodet på palestinerne selv. Ved å gå foran med en forpliktelse om finansiell og politisk støtte til en rettferdig fredsplan kan Norge utløse tilsvarende støtte fra andre europeiske land, redusere kløften mellom det globale nord og sør i Palestina-spørsmålet og bidra til å legge press på Israel til å respektere våpenhvile og avslutte sin okkupasjon.

Forslagsstillerne viser til at mens Israel får materiell og militær støtte til sin nåværende krigføring og okkupasjon fra USA, møter staten ingen motsvarende tiltak fra europeiske land som Norge for å endre kurs. Det er videre grundig dokumentert at Norge ikke har foretatt seg noe for å hindre våpenstøtte til Israel via USA, da Norge fortsatt tillater amerikansk reekspport av forsvarsmateriell produsert i Norge og fra datterselskaper i USA hvor den norske stat er tungt inne på eiersiden.

Lockheed Martin, produsenten av kampflyet F-35 som Israel bruker i sin krigføring på Gazastripen, har til FriFagbevegelse bekreftet at samtlige F-35-fly inneholder bla. skrogdeler fra norske Kongsberg Gruppen.

Nammo har åtte fabrikker i USA og har levert blant annet M72 panservern og M141 Bunker Buster-missiler til USA, som har videresendt disse til Israel. Til NRK 6. april 2024 bekreftet Morten Brandtzæg, administrerende direktør i Nammo, at norske myndigheter gir USA særbehandling:

«Når Nammo har fått lov til å selge skulderfyrte våpen til Nederland, så må Nederland søke norske myndigheter om tillatelse til reeksport for å gi disse våpnene til Ukraina.

Men USA har bestemt at alt militært materiell de kjøper ikke skal ha noen begrensning med sluttbruker-erklæring. Det betyr at USA står fritt til å videreselge eller donere våpen til hvilket land de vil, så lenge USA ikke mener det er i strid med folkeretten.

– Hvorfor det?

– Det vet ikke jeg. Slik har det vært i alle år, sier Brandtzæg.»

FNs generalforsamling vedtok 18. september 2024 resolusjon A/RES/ES-10/24, som bl.a. oppfordrer alle stater til å ta grep for å avslutte

«forsyning eller overføring av våpen, ammunisjon eller beslektet utstyr til Israel, den okkuperte makt, i alle tilfeller hvor det er rimelig grunn til å mistenke at de kan bli brukt i det okkuperte palestinske området.» (Forslagsstillernes oversettelse.)

Regjeringen tok 1. november 2024, sammen med en rekke andre land, initiativ til et opprop til alle FNs medlemsland om å rette seg etter resolusjonen og stanse slik forsyning til Israel. Forslagsstillerne mener regjeringen må følge resolusjonen for egen del og at den må ta i bruk sin eiermakt i forsvarsindustrien for å ivareta dette. Forslagsstillerne mener at Norge må hindre reeksport av norske våpenkomponenter, herunder komponenter til kampflyet F-35, til Israel for å etterleve FNs resolusjon og eget opprop.

I en tid med mer aggressiv oppførsel fra stormakter har internasjonale domstoler trådd til for å sikre respekt for folkeretten. Den internasjonale domstolen (ICJ) har beordret strakstiltak for å hindre et folkemord samt slått fast at Israels okkupasjon utgjør et brudd på folkeretten, som alle tredjestater – inkludert Norge – har en plikt til å bidra til at opphører. Den internasjonale straffedomstolen (ICC) har på sin side utstedt arrestordre mot Benjamin Netanyahu for krigsforbrytelser begått i Palestina og mot Vladimir Putin for krigsforbrytelser begått i Ukraina. Som straff har USA innført sanksjoner mot ICCs dommere og ansatte, mens Russland har beordret arrest av dommere som går mot russiske interesser. Det har videre kommet fram at israelsk etterretning over fle-

re år har truet domstolens tidligere sjefsanklager og hennes familie.

Stortinget har tidligere sett behov for at Norge støtter ICJ og ICCs arbeid for å sikre rettferdighet i Ukraina, slått fast i vedtak nr. 468 (2022–2023), jf. Innst. 134 S (2022–2023):

«Stortinget ber regjeringen ta en ledende rolle i det internasjonale arbeidet for å identifisere, etterforske og straffeforfølge krigsforbrytelser i Ukraina, for eksempel gjennom økte bevilgninger til Den internasjonale straffedomstolen, Den internasjonale domstolen og Den internasjonale kommisjonen for savnede personer samt til frivillige organisasjoner som bidrar til dokumentasjon av krigsforbrytelser.»

Forslagsstillerne mener domstolenes behov for økt støtte fra Norge i høyeste grad er til stede i møte med politisk press fra USA og Israel.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til garantier Norge vil stille for å understøtte gjenoppbyggingen av det palestinske samfunnet i Gaza, etableringen av en palestinsk stat og en varig, rettferdig fred i tråd med folkeretten.
2. Stortinget ber regjeringen bidra til at Den internasjonale straffedomstolen uhildet kan utføre sitt arbeid i møte med andre lands sanksjoner.
3. Stortinget ber regjeringen ta en ledende rolle i det internasjonale arbeidet for å identifisere, etterforske og straffeforfølge krigsforbrytelser i Palestina, for eksempel gjennom økte bevilgninger til Den internasjonale straffedomstolen og Den internasjonale domstolen samt til frivillige organisasjoner som bidrar til dokumentasjon av krigsforbrytelser.
4. Stortinget ber regjeringen oppheve unntaket USA får fra vilkåret om norsk godkjenning før reeksport av forsvarsmateriell kan finne sted.
5. Stortinget ber regjeringen bruke sin eiermakt i forsvarsindustrien til å sikre at forsvarsindustrielskapene ikke bidrar til forsyning eller overføring av våpen, ammunisjon eller beslektet utstyr til Israel i henhold til FNs resolusjon A/RES/ES-10/24.

24. mars 2025